

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

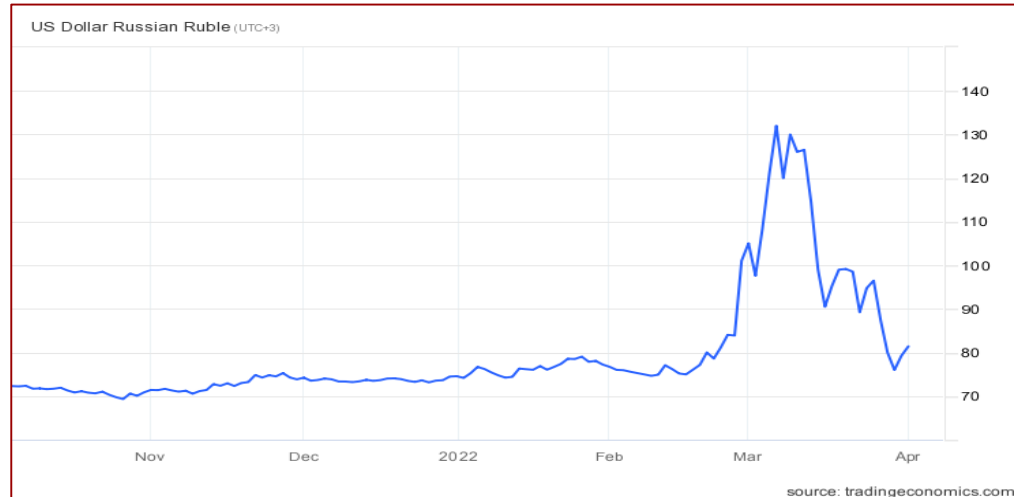
1 Nisan / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Savaş & Küresel Paralar-Rus Rublesi

- ❑ Bir ayı aşkın süredir devam eden Rusya-Ukrayna savaşının olası sonuçlarının küresel ekonomiyi bir kutuplaşmaya doğru sürükleyeceği tartışmaları devam ederken,
- ❑ Bu konudaki en çarpıcı gelişme Rusya'nın dost olmayan ülkelere gaz ödemelerini Ruble ile talep etmesi oldu.
- ❑ AB ve özellikle de Almanya'nın Rusya'ya olan gaz bağımlılığı en azından önümüzdeki iki sene boyunca bu konuda bir yaptırımın önüne geçmiş gibi duruyor.
- ❑ Ayrıca Rusya'nın döviz rezervlerinin yarısından fazlasına el konulması ile swift ve ticari yasaklara karşın rublenin işgal sonrası kaybettiği değeri yeniden kazanmış olduğu görülmekte. Rus rublesinin bu değer kazanımında ülkeden döviz transferinin durdurulması ve politika faizinin %20'ye çıkarılmasının etkisi de yadsınamaz.

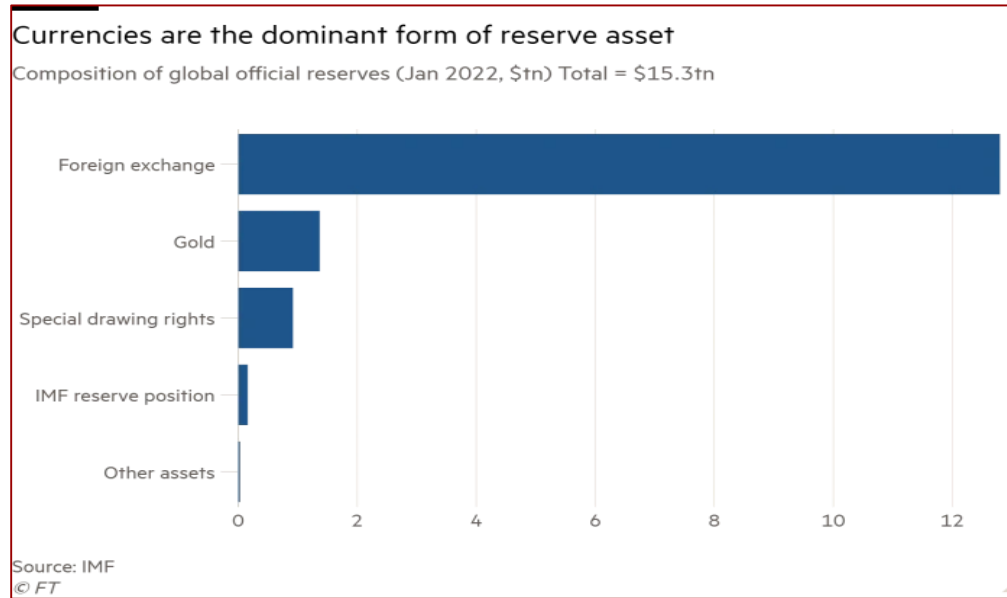

Savaş & Küresel Paralar-Doğalgaz Ödemeleri

- ❑ Ruble ile gaz ödemelerinin yapılması konusunu reddeden Alman hükümeti, hemen peşinden acil enerji eylem planının ilk aşamasını devreye soktu. 3 aylık planın son aşamasında sanayide çarkların durması riski ortaya çıkıyor. Koalisyon ortağı Yeşiller'den eski hükümete yoğun eleştiriler yükselirken ekonomik görünüm de bozuluyor. Büyüme beklentileri düşüyor, enflasyon hızla artıyor.
- ❑ Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ise Rus gazına rubleyle ödeme yapılmasına yönelik kararnameyi imzaladı ve rubleyle ödeme yapılmazsa Rus gazı sözleşmelerinin durdurulacağını açıkladı.
- ❑ Yeni kararnameye göre belirlenen bankada Avrupalı alıcılar için euro ve ruble cinsinden iki hesap açılacak. Gazprombank da aracı işlevi görerek parayı müşteri adına rubleyle çevirebilecek.
- ❑ Çarşamba günü ruble ile ödeme kararını diğer Rus ihraç ürünlerine de genişletebileceklerinin işaretlerini veren Moskova'dan bu geçişin nasıl olacağı böylelikle açıklanmış oldu.
- ❑ Ancak Rusya'nın dost olmayan ülkeler olarak tanımladığı ve yaptırımlara katılan ülkelerin ruble ile ödemeye nasıl cevap vereceği ise hala netleşmedi.
- ❑ Gazprombank Rus gazı ve petrolü için ana ödeme kanallarından biri olarak kabul ediliyor. İngiltere bu aybaşımda birkaç Rus şirketiyle birlikte bankayı da yaptırımlar listesine almıştı.
- ❑ Bu ayın ikinci yarısı ya da Mayıs başında yapılması beklenen ödemelerin hangi para cinsi ile yapılacağı merak konusu.
- ❑ Ayrıca Gazprom, Almanya'daki iştiraki Gazprom Germania GmbH şirketindeki tüm varlığını sonlandırdığını duyurdu.

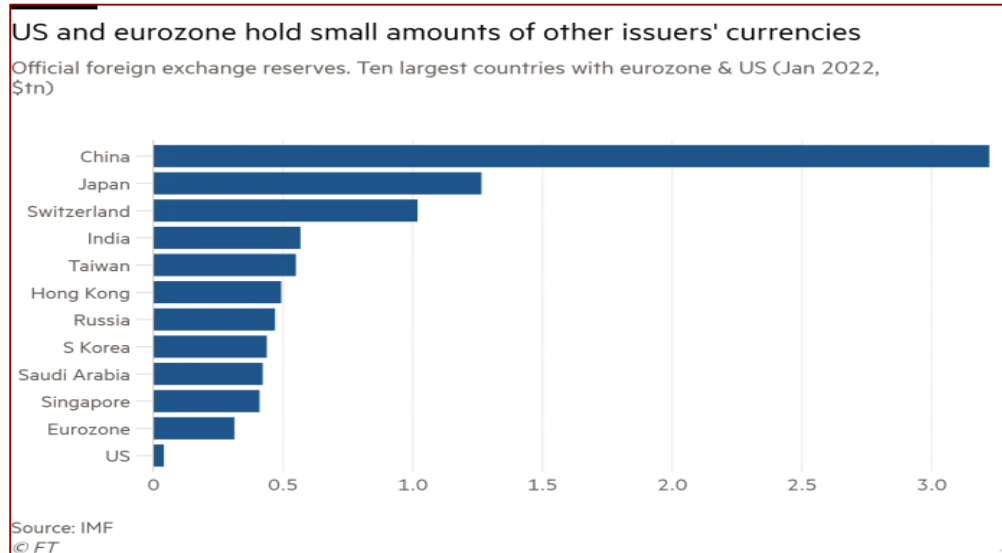
Savaş & Küresel Paralar-Dolar Kan Kaybeder mi?

- ❑ Para bir devlet malıdır, küresel para ise sınır ötesi ticaret ve finans işlemlerinden yatırım kararlarına kadar tüm unsurları kapsayan ödeme aracıdır.
- ❑ Günümüzde kapalı bir ekonomi düşünülemezken, doların altına dönüştürülebilirliğinin kaldırıldığı 1971 yılından bu yana sınır ötesi işlemler tam anlamı ile dolara dönmüş ve ülkeler büyük ölçüde yabancı para rezervi tutma zorunluluğunda bırakılmıştır. 2021'in üçüncü periyodunda IMF'e göre küresel yabancı para rezervinin %59'unu dolar domine etmektedir. Sırası ile diğer para birimi oranları %20 Euro, %6 Yen, %5 Sterlin ve %3'ten azı da Çin Yuanıdır.

Savaş & Küresel Paralar-Dolar Kan Kaybeder mi?

- ❑ Doların açık ara hakimiyetine karşılık ABD ve Euro Bölgesi diğer ülke para birimlerini oldukça düşük düzeyde rezerv olarak tutmaktalar.
- ❑ On ülkeden bu bağlamda en yüksek düzeyde para birimi rezerv olarak tutulan ülke ABD'nin önemli ticari rakibi olan Çin ve rezerv büyüklüğü 3 Trilyon \$ ı aşkın bir tutara karşılık gelmekte.
- ❑ Tüm bu veriler dikkate alındığında süper bir ticaret ve üretim üssü olan Çin'in bile hakimiyet kuramadığı küresel para liginde Rus rublesinin tek başına doların hakimiyetini sarsması oldukça zor görünüyor.
- ❑ Öte yandan Rusya'nın yaptırımlar nedeniyle dolar ve euroya olan erişiminin kesilmesiyle ülke ekonomisinin gördüğü zarara karşı durmak için Çin'e güvendiğini ve yuan kullanacağını belirtmiş olması Rusya ve Çin ittifakı bağlamında her zaman dolar açısından risk oluşturmaktadır...

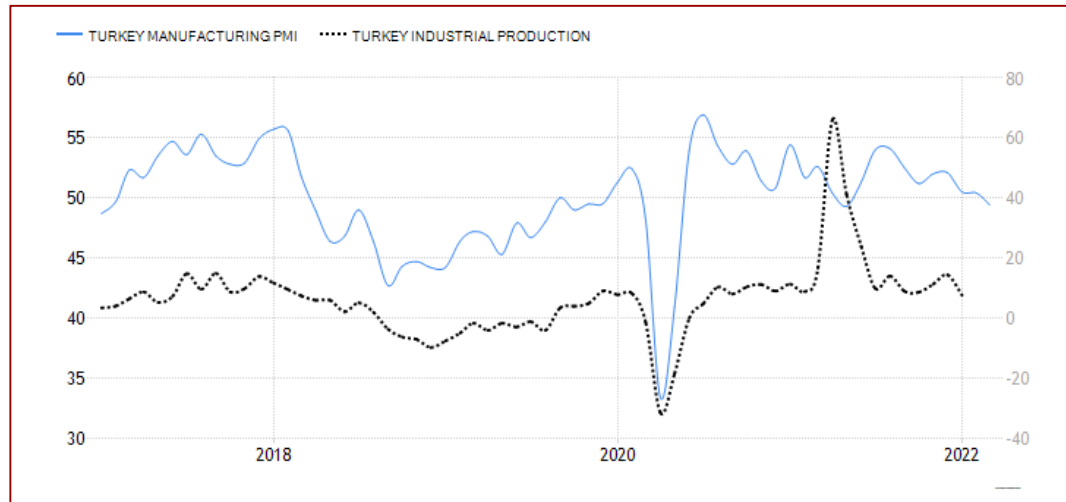
Daralan Ekonomi

- ❑ Asya ve Avrupa'da imalat sektöründeki toparlanma Mart'ta yavaşladı. Savaşın etkisiyle artan tedarik zinciri sıkıntıları ve artan maliyetler bu yavaşlamada etkili oldu.
- ❑ Euro Bölgesi'nde imalat PMI endeksi Mart'ta 56.5 olarak 14 ayın en düşük seviyesine indi. Beklenti 57'ydi. Buna rağmen endeks genişleme bölgesi olan 50 seviyesinin üzerinde kaldı.
- ❑ Bölgenin en büyük iki ekonomisi olan Almanya ve Fransa'da da imalat sektörü yavaşladı. S&P Global Kıdemli Ekonomisti Chris Williamson "ekonomiler pandemi sonrası yeniden açılmaya başlarken ve tedarik zincirindeki sıkıntılar azalmaya başlamışken Ukrayna - Rusya savaşının patlak vermesi imalat sektörünü olumsuz etkiledi." değerlendirmesini yaptı.
- ❑ Çin'de Caixin imalat PMI endeksi 50.4'ten 48.1'e geriledi. Dünyanın önde gelen imalat merkezlerinden olan Asya'da imalat sektöründeki yavaşlamanın enerjiden gıdaya kadar küresel ekonominin birçok alanında etkileri hissediliyor.
- ❑ Ayrıca Çin'in en büyük şehri Şanghay'da artan Kovid-19 vakaları nedeniyle ilan edilen kademeli karantina, 16 milyon nüfusun yaşadığı batı bölümünde uygulanmaya başlandı.

Daralan Ekonomi

- ❑ İstanbul Sanayi Odası (İSO) Şubat ayına ilişkin imalat satın alma yöneticileri endeksini (PMI) açıkladı. Türkiye imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Mart'ta 49,4'e gerileyerek sektörün 10 aydır ilk defa daraldığına işaret etti.
- ❑ İSO'nun değerlendirmesine göre Ukrayna'daki savaş müşteri talebini baskılayan unsurlardan biri olurken, fiyat artışları da alıcıları caydırarak üretimi olumsuz etkiledi. Ukrayna'nın işgali, ihracat talebindeki artışın da ivme kaybetmesine yol açtı. İstihdam artışı da yavaşlayarak 22 aydır süregelen genişleme döneminin en düşük oranında kaydedildi.
- ❑ Türk lirasındaki değer kaybı ve Ukrayna'daki savaş, ham madde fiyatlarının yükselmesinde etkili oldu. Girdi maliyetleri enflasyonu son beş ayın en düşük seviyesine gerilemekle birlikte yüksek seviyelerini korudu. Ankete katılan bazı firmalar petrol fiyatlarındaki yükselişe dikkat çekti.
- ❑ Öte yandan, girdi maliyetlerindeki artışın müşterilere yansıtılmasına bağlı olarak nihai ürün fiyatları enflasyonu hızlandı ve anket geçmişinin en yüksek düzeylerinden birinde kaydedildi.

Katma Değer İndirimleri Enflasyona Çare mi?

- ❑ Pazartesi günü TÜİK'in açıklayacağı resmi enflasyon oranı beklenirken haftanın son gününde İTO, İstanbul enflasyonunu açıkladı.
- ❑ Buna göre İstanbul'da perakende fiyatlarda yıllık enflasyon Mart'ta % 63,25 , aylık ise %6,29 seviyesine çıkarak, 2002 yılından bu yana en yüksek yıllık enflasyon kaydedilmiş oldu.
- ❑ Devlet enflasyonu yavaşlatmak adına önce gıda ürünlerinde ardından ise temizlik, bebek bezi gibi bir takım temel ihtiyaç ürünlerinde KDV oranını indirmek sureti ile destek sağlamaya çalışıyor ancak ne yazık ki ardarda gelen zamlarla tüketici bu ürünlerdeki son fiyat indirimlerinden gerektiği gibi yararlanamıyor.
- ❑ Ard arda açıklanan KDV indirimleri tüketici açısından olumlu bir yaklaşım olsa da işletmeler açısından devreden KDV sorununu kronikleştirdiği ifade edilmekte.
- ❑ Biriken KDV miktarının 150 milyar TL'yi aştığı tahmin edilirken, işletmelerin yaşadığı en önemli sorun işletme sermayesi açığının yaratılıyor olması.
- ❑ Dolayısı ile KDV iadelerinin hızlı yapılması, mahsuplaşma ya da bu alacakların teminat gösterilmesine olanak tanınması gibi istekleri var.
- ❑ Ayrıca girdilerdeki KDV oranının satış KDV'sinden yüksek olması durumunu da ciddi bir sorun olarak dile getiriyorlar.
- ❑ Tüm bu sorunların çözümüne yönelik olarak ise KDV oranında sadeleşme öne sürülmekte.

Haftadan Kalanlar

- ❑ MSB'den yapılan açıklamada, sürüklenen mayın tehlikesine yönelik Romanya ve Bulgaristan'ın yanı sıra ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak gerekli tedbirlerin alınmasına devam edildiği bildirildi.
- ❑ Konutlarda kullanılan doğalgazın birim fiyatında yüzde 35, elektrik üretimi için kullanılan doğalgazın birim fiyatında yüzde 44,30, elektrik üretimi dışında kullanılan doğalgazın birim fiyatında ise yüzde 50 artış yapıldı.
- ❑ AK Parti ve MHP milletvekillerinin ortak imzasıyla hazırlanan Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı.
- ❑ Türk Lirası mevduatları cazip kılmak, birikimlerin Türk Lirası mevduat ve katılım hesaplarında tutulmasını sağlamak amacı ile stopaj indirimlerinde süre 3 ay daha uzatıldı. Resmi Gazete'de yayımlanan karar ile indirim uygulaması, 30 Haziran 2022 tarihine kadar devam edecek.
- ❑ Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard & Poor's (S&P), bu yıla ilişkin küresel ekonomik büyüme tahminini yüzde 4,2'den yüzde 3,6'ya indirdi.
- ❑ Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Görüşmede heyetlerin İstanbul'daki görüşmeleri ele alındı.
- ❑ Et ve Süt Kurumu (ESK) Genel Müdürü Osman Uzun görevden alındı, yerine Mustafa Kayhan getirildi.
- ❑ Toptan internet tarife fiyatlarında yüzde 67 olarak öngörülen zam, BTK kararıyla iki ay ertelendi.

Ekonomik Güven Endeksi, Mart 2022

- Ekonomik güven endeksi Şubat ayında 98,2 iken, Mart ayında %2,5 oranında azalarak 95,7 değerine düştü. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.
- Bir önceki aya göre Mart ayında reel kesim güven endeksi %1,6 oranında azalarak 108,2 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %6,2 oranında azalarak 111,3 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %3,1 oranında azalarak 116,0 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %2,0 oranında azalarak 81,0 değerini aldı. Tüketici güven endeksi %1,9 oranında artarak 72,5 değerini aldı.

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Şubat	Mart	Şubat	Mart
Ekonomik güven endeksi	98,2	95,7	-2,6	-2,5
Tüketici güven endeksi	71,2	72,5	-2,8	1,9
Reel kesim güven endeksi	109,9	108,2	-1,8	-1,6
Hizmet sektörü güven endeksi	118,7	111,3	-1,2	-6,2
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	119,8	116,0	-3,8	-3,1
İnşaat sektörü güven endeksi	82,7	81,0	-3,3	-2,0

Endeks değerleri mevsim etkilerinden arındırılmış değerlerdir.

Dış Ticaret İstatistikleri, Şubat 2022

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle oluşturulan genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 yılı Şubat ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %25,4 artarak 20 milyar 4 milyon dolar, ithalat %44,5 artarak 27 milyar 885 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Genel ticaret sistemine göre ihracat 2022 yılı Ocak-Şubat döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %21,4 artarak 37 milyar 580 milyon dolar, ithalat %49,2 artarak 55 milyar 733 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Aylar	Yıl	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış ticaret dengesi		İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)
		Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Ocak- Şubat	2021	30 957		37 365		- 6 408		82,8
	2022	37 580	21,4	55 733	49,2	- 18 153	183,3	67,4
Şubat	2021	15 953		19 300		- 3 347		82,7
	2022	20 004	25,4	27 885	44,5	- 7 881	135,5	71,7

Bitkisel Ürün Denge Tabloları, 2020-2021

- ❑ Tahıl ürünleri toplamı için 2020-2021 piyasa döneminde yurt içi üretimin yurt içi talebi karşılama derecesi (yeterlilik derecesi) %97,4 olarak gerçekleşti. Toplam tahıl üretiminde en büyük paya sahip olan buğdayın yeterlilik derecesi %102,3 (durum buğdayında %259, diğer buğdayda %89,2), yem sanayinin en önemli girdilerini oluşturan arpanın yeterlilik derecesi %97,1, mısırın yeterlilik derecesi %84,9, soyanın yeterlilik derecesi ise %5,4 olarak gerçekleşti.
- ❑ Meyveler ve içecek bitkilerinde 2020-2021 piyasa döneminde en yüksek yeterlilik derecesi %552,9 ile fındıkta gerçekleşti. Turunçgiller grubunda yer alan meyvelerin tamamında kendine yeterliliğin olduğu görüldü. Toplam çay arzının büyük bir kısmı kendi üretimimizden karşılanmakta olup, çayın yeterlilik derecesi %94,1 oldu.
- ❑ Sebze ürünleri toplamı için 2020-2021 piyasa döneminde yurt içi üretimin, yurt içi talebi karşılama derecesi %110,9 oldu. Sebzelerde en yüksek yeterlilik derecesi taze bezelyede %123,6 olurken, havuçta %119,6, domateste ise %117 olarak gerçekleşti.

